

Espoon vanhusten palveluiden lausunto Ikäohjelmaa koskevasta valtioneuvoston periaatepäätöksestä

Osio 1: Mitkä ovat mielestäsi tärkeimmät tavat toteuttaa ikääntymiseen varautumista? Ota kantaa asteikolla samaa mieltä – jonkin verran samaa mieltä – jonkin verran eri mieltä – eri mieltä.

Vastuu ikääntymiseen varautumisesta on kunnilla ja hyvinvointialueilla

Jonkin verran samaa mieltä

Kolmannella sektorilla on merkittävä rooli ikääntymiseen varautumisessa

Samaa mieltä

Ihmisten omaa vastuuta ikääntymiseen varautumisessa tulee jatkossa kasvattaa

Samaa mieltä

Ikääntymiseen varautuminen edellyttää kansallisia poliittisia linjauksia ja päätöksentekoa

Samaa mieltä

Sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus on tärkeää ikääntymiseen varautumisessa

Samaa mieltä

Teknologialla on keskeinen rooli ikääntymiseen varautumisessa

Samaa mieltä

Ikääntymiseen voidaan varautua hyödyntämällä väestön ikääntymisen mahdollisuuksia ja iäkkäiden omia voimavaroja

Samaa mieltä

Osio 2: Arvioi läpileikkaavien teemojen tarkoituksenmukaisuutta

Iäkkäiden henkilöiden osallisuuden, itsemääräämisoikeuden ja voimavarojen vahvistaminen yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla

Tarkoituksenmukaisuus on suuri

Iäkkäiden henkilöiden yksilöllisten ominaisuuksien ja tarpeiden sekä iäkkään väestön moninaisuuden parempi huomioiminen yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla

Tarkoituksenmukaisuus on suuri

Ikääntymiseen liittyviin asenteisiin vaikuttaminen ja sukupolvien välisten suhteiden syventäminen

Tarkoituksenmukaisuus on suuri

Kerättävän tiedon luotettavuuden ja vertailukelpoisuuden parantaminen, toimintakäytänteiden vaikuttavuuden arvioinnin kehittäminen ja indikaattoreiden määrittely toiminnan laadun varmistamiseksi

Tarkoituksenmukaisuus on suuri

Väestön ikääntymiseen liittyvien mahdollisuuksien tunnistaminen ja hyödyntäminen

Tarkoituksenmukaisuus on suuri

Voit halutessasi antaa avointa palautetta tiiviisti läpileikkaavia teemoja koskien

-

Osio 3: Arvioi vaikuttavuustavoitteisiin kytkeytyvien tarkempien tavoitteiden ja toimenpiteiden täsmennyksen tarvetta

Ikääntymiseen varautuminen aloitetaan keski-iässä ja sitä jatketaan eläkkeelle siirryttäessä (sekä omana että yhteiskunnan toimintana)

Alatavoite on hyvä tällaisenaan

Erilaisilla ratkaisuilla ja joustoilla varmistetaan entistä pidemmät työurat ja ehkäistään ikäsyrrjintää työelämässä

Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni

Ikäihmisten palveluissa työskentelevän henkilöstön osaamista, työ- ja toimintakykyä ja jaksamista sekä alan vetovoimaa on parannettu

Alatavoite on hyvä tällaisenaan

Työhyvinvoinnin kehittäminen on integroitu palvelutoiminnan ja hoidon laadun kehittämiseen sekä omavalvontaan ja sen vaikutuksista kerätään systemaattisesti tietoa organisaatioista ja kansallisesti tiedolla johtamisen tueksi

Alatavoite on hyvä tällaisenaan

Olemassa oleva lainsäädäntö ja lainsäädännön muutokset tukevat tavoitteiden saavuttamista ja kulkevat mukana huomioiden eri palvelut ikääntyneiden palveluissa

Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Vahvistetaan esihenkilöiden ja työyhteisöjen osaamista ja ymmärrystä moninaisuuden huomioon ottamisesta ja johtamisesta valmentavan johtamisen keinoin, jonka myötä ikäihmisten palveluissa voidaan tehdä yhä useammin työtä yhteisöohjautuvasti.

Toimenpide on hyvä tällaisenaan

Kehitetään ja tutkitaan, miten työhyvinvoinnin kehittäminen parhaiten integroidaan palvelutoiminnan ja hoidon laadun kehittämiseen sekä toimintayksiköiden omavalvontaan, tavoitteena ikäihmisten palveluissa työskentelevien työkuormituksen pysyminen hallinnassa.

Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Kerätään systemaattisesti tietoa työhyvinvoinnista organisaatioista ja kansallisesti tiedolla johtamisen tueksi

Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni

Vastataan työelämän ja ikääntyvien työikäisten osaamistarpeisiin edistämällä jatkuvaa oppimista työpaikoilla ja vapaa-ajalla

Toimenpide on hyvä tällaisenaan

Ikäihmisten palveluissa tutkitaan ja kehitetään sekä otetaan käyttöön uudenlaisia toimintamalleja moniammatillisuuden lisäämiseen ja uramalleja ammatillisen osaamisen vahvistamiseen

Toimenpide on hyvä tällaisenaan

Osallistetaan henkilöstöä toiminnan kehittämiseen ja levitetään parhaita käytäntöjä valtakunnallisesti

Toimenpide on hyvä sellaisenaan

Tehdään yhteistyötä poikkihallinnollisen, sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden -ohjelman sekä TYÖ2030 –ohjelman kanssa

Toimenpide on hyvä tällaisenaan

Voit halutessasi antaa avointa palautetta tiiviisti vaikuttavuustavoitteen: Ikääntyvien työikäisten työkyky on parantunut ja työurat ovat pidentyneet kokonaisuudesta:

Koska pitkän aikavälin tavoitteessa mainitaan erityisesti ikäihmisten palvelut on ”Erilaisilla ratkaisuilla ja joustoilla varmistetaan entistä pidemmät työurat ja ehkäistään ikäsyrajintää työelämässä” -tavoitteessa hyvä tuoda esiin, että tämä koskee kaikkia työpaikkoja, eikä vain ikäihmisten palveluita.

”Olemassa oleva lainsäädäntö ja lainsäädännön muutokset tukevat tavoitteiden saavuttamista ja kulkevat mukana huomioiden eri palvelut ikääntyneiden palveluissa” -tavoitteeseen tai omaksi kohdaksi tulee lisätä lainsäädännön näkökulmat ulkomailta rekrytoitavan työvoiman helpottamiseksi sekä eri ammattiryhmien joustavan käytön edistämiseksi (mitoitus). Tavoitteessa tulisi myös mainita yhteneväinen lain tulkinta: ”Olemassa oleva lainsäädäntö ja lainsäädännön muutokset sekä yhteneväinen tulkinta tukevat tavoitteiden saavuttamista ja kulkevat mukana huomioiden eri palvelut ikääntyneiden palveluissa”.

Tavoitteessa ”Kehitetään ja tutkitaan, miten työhyvinvoinnin kehittäminen parhaiten integroidaan palvelutoiminnan ja hoidon laadun kehittämiseen sekä toimintayksiköiden omavalvontaan, tavoitteena ikäihmisten palveluissa työskentelevien työkuormituksen pysyminen hallinnassa.” tulisi

viidessä vuodessa päästä jo implementointiin, joten täsmentäisimme toimenpidettä muotoon ”Integroidaan työhyvinvoinnin kehittäminen palvelutoiminnan ja hoidon laadun kehittämiseen sekä toimintayksiköiden omavalvontaan, tavoitteena ikäihmisten palveluissa työskentelevien työkuormituksen pysyminen hallinnassa.”

Tavoite ”Kerätään systemaattisesti tietoa työhyvinvoinnista organisaatioista ja kansallisesti tiedolla johtamisen tueksi” on epäselvä. Voisiko se olla muodossa ”Kerätään systemaattisesti kansallista tietoa työhyvinvoinnista tiedolla johtamisen tueksi.”

Iäkkäiden toimintakyky ja osallisuus ovat vahvistuneet siten, että aktiivisten, toimintakykyisten elinvuosien määrä on kasvanut

Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni

Uudet toimintatavat tukevat ja motivoivat iäkästä väestöä terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä kuten liikunnan, mielen hyvinvoinnin, kulttuurihyvinvoinnin ja osallisuuden edistämässä ja ravitsemuksen parantamisessa

Alatavoite on hyvä tällaisenaan

Panostamalla riskiväestöjen varhaiseen tunnistamiseen ja kohdentamalla heille ennaltaehkäiseviä toimia, on vähennetty toimintakyvyn laskua ja sairastavuutta, erityisesti muistisairauksia

Alatavoite on hyvä tällaisenaan

Iäkkäiden toimintakyvyn kehittäminen, suositukset ja toimenpiteet perustuvat näyttöön perustuvaan tietopohjaan

Alatavoite on hyvä tällaisenaan.

Iäkkäiden osallisuus ja itsemääräämisoikeus ovat vahvistuneet

Alatavoite on hyvä tällaisenaan

Jatketaan hyvien ja toimivien toimintamallien käyttöönottoa ja kehittämistä iäkkäiden toimintakyvyn tukemisessa, esimerkiksi elintapaohjauksen, liikunnan, ravitsemuksen, mielen hyvinvoinnin, kulttuurihyvinvoinnin ja kansalaistoiminnan alueilla

Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni

Jatketaan arviointi-, toteuttamis- ja levittämismallien kehittämistä

Toimenpide on hyvä sellaisenaan

Kehitetään ja otetaan käyttöön toimivia käytänteitä hyvinvointialueiden ja kuntien toteuttamaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) toiminnan ja kuntien muun toiminnan sekä kolmannen sektorin välisen yhdyspintatyön ja yhteistyön parantamiseksi

Toimenpide on hyvä sellaisenaan

Kehitetään ja otetaan käyttöön iäkkäiden henkilöiden osallisuutta parantavia toimintakäytänteitä palveluissa ja muussa toiminnassa

Toimenpide on hyvä tällaisenaan

Rakennetaan näyttöön perustuvaa tietopohjaa, jonka avulla saadaan luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa väestön ikääntymiseen varautumisessa ja taloudellisen kestävyuden varmistamisessa (esim. RAI – mittariston laajempi hyödyntäminen, laatuindikaattorit, Active Ageing Index (AAI)).

Toimenpide on hyvä tällaisenaan

Voit halutessasi antaa avointa palautetta tiiviisti vaikuttavuustavoitteen läkkäät ovat toimintakykyisiä pidempään kokonaisuudesta:

Koska viimeinen tavoite ”lääkäiden osallisuus ja itsemääräämisoikeus ovat vahvistuneet” sisältää osallisuuden, voi sen sanana jättää pois tästä ensimmäisestä tavoitteesta (”lääkäiden toimintakyky ja osallisuus ovat vahvistuneet siten, että aktiivisten, toimintakykyisten elinvuosien määrä on kasvanut”).

Ensimmäisessä tavoitteessa sanotaan ”Jatketaan hyvien ja toimivien toimintamallien käyttöönottoa...”. Voisiko sen muuttaa muotoon ”Jatketaan vaikuttavien toimintamallien käyttöönottoa...”?

Julkinen sektori tunnistaa ja mahdollistaa vapaaehtoistoiminnan yhteiskuntaa ja vapaaehtoisia hyödyttävällä tavalla

Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni

Kunnat ja hyvinvointialueet vakiinnuttavat toimintaansa rakenteita, jotka edistävät ja aktivoivat paikallisen ja alueellisen tason vapaaehtoistoimintaa

Alatavoite on hyvä tällaisenaan

Julkinen sektori on selvittänyt erilaisia vaihtoehtoja, miten vapaaehtoistoimijoille voidaan tarjota tukea niiden hallinnollisissa asioissa

Alatavoite on hyvä sellaisenaan

Vapaaehtoistoimintaan osallistuminen on lisännyt ikääntyvien osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Alatavoite on hyvä sellaisenaan

Vapaaehtoistoiminta on edistänyt ikääntyvien terveyttä ja hyvinvointia

Alatavoite on hyvä tällaisenaan

Jatketaan vapaaehtoistoiminnan asemaa edistävien rakenteiden levittämistä kuntatasolla aiemmin toteutetun kehittämistyön pohjalta

Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni

Selvitetään mahdollisuutta ottaa käyttöön valtakunnallinen ratkaisu kansalaistoimijoiden tukemiseksi niiden hallinnollisissa asioissa (mm. talousosaaminen, yhdistysten perustaminen ja rahoitushaut)

Toimenpide on hyvä tällaisenaan

Selvitetään, mallinnetaan ja jalkautetaan vapaaehtoistoimintaa koordinoivien tahojen toimintaan erilaisia vaihtoehtoja vapaaehtoistojien uudistumisen tukemiseksi

Toimenpide on hyvä tällaisenaan

Voit halutessasi antaa avointa palautetta tiiviisti vaikuttavuustavoitteen Vapaaehtoistojen osuudesta on vakiintunut asema ikääntyvässä yhteiskunnassa - kokonaisuudesta

Miksi ”Julkinen sektori tunnistaa ja mahdollistaa vapaaehtoistoiminnan yhteiskuntaa ja vapaaehtoisia hyödyttävällä tavalla” - tavoitteessa rajaudutaan vain julkiseen sektoriin? Vapaaehtoistoiminnan tunnistaminen ja mahdollistaminen voi olla yhtä tärkeää esim. yksityisissä hoivakodeissa tai kolmannen sektorin toiminnassa. Voisiko tavoitteen muuttaa muotoon ”Julkinen sektori ja muut toimijat tunnistavat ja mahdollistavat vapaaehtoistoiminnan yhteiskuntaa ja vapaaehtoisia hyödyttävällä tavalla.”

Toimenpiteessä ”Jatketaan vapaaehtoistoiminnan asemaa edistävien rakenteiden levittämistä kuntatasolla aiemmin toteutetun kehittämistyön pohjalta” tulisi huomioida myös hyvinvointialueet, yksityiset ja kolmannen sektorin toimijat.

Teknologian hyödyntäminen ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä hoidon ja huolenpidon tukena on lisääntynyt. Teknologiset ratkaisut sisältyvät luontevana osana ikääntyvän henkilön omasta hyvinvoinnista, terveydestä ja toimintakyvystä huolehtimiseen sekä palvelujärjestelmään.

Alatavoite on hyvä sellaisenaan

lääkkäät pystyvät hyödyntämään itsenäistä arkea tukevaa teknologiaa oman hyvinvointinsa, terveytensä ja toimintakykynsä parantamiseksi.

Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni

Yhteiskunta tukee ikääntyneiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia hyödyntää itsenäistä suoriutumista tukevaa teknologiaa.

Alatavoite on hyvä sellaisenaan

Teknologian hyödyntäminen on lisännyt ammattilaisten työhyvinvointia.

Alatavoite on hyvä sellaisenaan

Asenteet teknologian käyttöön ovat myönteisiä. Ammatilliset, ikäihmiset ja heidän omaisensa ovat mukana teknologian kehittämisessä ja käyttöönotossa.

Alatavoite on hyvä sellaisenaan

Analytiikan ja tekoälyn käyttö suurten tietomassojen hyödyntämisessä on parantanut toiminnan kustannusvaikuttavuutta, laatua ja läpinäkyvyyttä. Tietojen käyttö on eettistä ja tietoturvasta ja –suojasta on huolehdittu.

Alatavoite on hyvä sellaisenaan

Suomi on ikäteknologian kehittämisen ja hyödyntämisen mallimaa ja kokemuksiamme sekä osaamistamme hyödynnetään laajasti maailmalla. Teknologian vienti on luonut hyvinvointia Suomeen esimerkiksi työpaikkoina, investointeina ja uusina ratkaisuina.

Alatavoite on hyvä sellaisenaan

- **Jatketaan teknologian hyödyntämistä aiemman kehittämistyön pohjalta, sisältöinä:**
  - Autetaan iäkkäitä löytämään ja hyödyntämään itselleen sopivia teknologioita, jotka tukevat itsenäistä kotona asumista, omasta hyvinvoinnista, terveydestä ja toimintakyvystä huolehtimista sekä omaehtoista sosiaalista kanssakäymistä.
  - Kehitetään teknologian hyödyntämismahdollisuuksia palvelujärjestelmässä
  - Kootaan erilaiset iäkkäiden palvelut yhteen toimivien alustaratkaisujen ja kokonaisarkkitehtuurien avulla sekä ratkaisuja yhteen sovittamalla. Arvioidaan mahdollisuudet sisällyttää kokoaville alustoille myös itse hankittua teknologiaa.
  - Hyödynnetään teknologian käytöstä kertyvää tietoa sekä hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn edistämiseksi että palvelujärjestelmässä
  - Kehitetään hankintaprosesseja siten, että hankittavien teknologisten ratkaisujen vaikuttavuus, potilasturvallisuus, käytettävyys ja sujuva käyttöönotto varmistetaan

Toimenpide on hyvä tällaisenaan

- **Otetaan käyttöön ikäteknologian kansallinen koordinaatiomalli:**
  - Kootaan ja jaetaan tietoa vaikuttavista toimintamalleista ja käytänteistä sekä tuetaan niiden kehittämistä, käyttöönottoa ja seuranta.
  - Arvioidaan ikäteknologiaratkaisujen vaikuttavuutta ja kustannushyötyjä sekä kootaan tieto Digi-HTA-menetelmällä arvioiduista ratkaisuista.
  - Edistetään myönteistä asennetta teknologian mahdollisuuksien hyödyntämiseen, jotta hyvät käytännöt saadaan leviämään.
  - Ohjataan alueita ja organisoidaan vertaisoppimista sekä edistetään verkostomaista kansallista ja alueellista yhteistyötä eri toimijoiden kesken tukemaan teknologian käyttöönottoa laajasti eri alueilla
  - Edistetään ikäteknologian toimintamallin kaupallisia ja kansainvälisiä mahdollisuuksia mm. selkiyttämällä koordinaatiota palvelujärjestelmän ja muun rahoituksen välillä.

Toimenpide on hyvä tällaisenaan

- **Käyttäjälähtöisyyden edistäminen:**
  - Varmistetaan ikääntyneille, omaisille ja ammattilaisille digituen ja jatkuvan teknologisen oppimisen keinoin valmiudet käyttää koko ajan kehittyvää teknologiaa

- **Varmistetaan ikäteknologiaratkaisujen tietosuoja ja –turva sekä potilasturvallisuus ja kyberturvallisuus**
- **Huolehditaan yksityisyyden suojasta, eettisyydestä ja vastuullisuudesta**
- **Tuetaan ikäihmisten osallistumista käyttäjälähtöiseen tuotekehitykseen**

Toimenpide on hyvä tällaisenaan

Voit halutessasi antaa avointa palautetta tiiviisti vaikuttavuustavoitteen Teknologia on lisännyt hyvinvointia kokonaisuudesta

Voisiko ensimmäinen tavoite ”Teknologiset ratkaisut sisältyvät luontevana osana ikääntyvän henkilön omasta hyvinvoinnista, terveydestä ja toimintakyvystä huolehtimiseen sekä palvelujärjestelmään.” sisältää myös toisen tavoitteen ”Iäkkäät pystyvät hyödyntämään itsenäistä arkea tukevaa teknologiaa oman hyvinvointinsa, terveytensä ja toimintakykynsä parantamiseksi.”? Nyt nämä kaksi tavoitetta ovat hyvin samansisältöisiä etenkin jos ensimmäisestä sanan ”huolehtimiseen” vaihtaisi ”parantamiseen tai ylläpitämiseen” koska aina parantaminen ei ole realistista.

Ihmiset ennakoivat ja varautuvat ikääntymisen haasteisiin asumisessaan

-

Ikääntyneille soveltuvia esteettömiä ja muunneltavia asuntoja on kehitetty, korjattu ja rakennettu

Alatavoite on hyvä tällaisenaan

Asuinympäristöjen suunnittelussa ja kehittämisessä on huomioitu ikääntyvien tarpeet, osallisuus ja teknologian hyödyntäminen

Alatavoite on hyvä tällaisenaan

Tuetaan ikääntyneiden asumisen ennakointia ja varautumista asumisen neuvontaa ja korjausneuvontaa lisäämällä

Toimenpide on hyvä tällaisenaan

- **Vahvistetaan kuntien ja hyvinvointialueiden ikääntyneiden asumisen ja asumispalveluiden kehittämistä**
  - **vanhuspalvelulain toteutuksen tuki ja osaamisen lisääminen asumisessa ja asumispalveluissa**
  - **tuki kuntien ja hyvinvointialueiden kehittämishankkeisiin**
  - **ikäystävällisten asuinympäristöjen kehittäminen verkostoyhteistyön avulla**
  - **hyvien käytäntöjen ja esimerkkien levittäminen**

Toimenpide on hyvä tällaisenaan

- Edistetään asuntokannan korjaamista ikäystävälliseksi

- o korjausavustusten saatavuuden turvaaminen ja avustusehtojen ajantasaisuuden tarkistaminen
- o asunnon korjaustarpeiden arviointimenetelmien kehittäminen ja levittäminen

Toimenpide on hyvä tällaisenaan

- Kehitetään ja lisätään ikääntyneiden asumisratkaisuja

- o kaikille sopivan suunnittelun (Design for All) -periaatteen vahvistaminen asutosuunnittelussa
- o yhteisöllisen asumisen (shl) ja muun välimuotoisen asumisen kehittäminen ja toteuttaminen ARAn erityisryhmien asumisen investointiavustuksella
- o eri hallintamuotojen hyödyntäminen ikääntyneiden asumisessa.

Toimenpide on hyvä tällaisenaan

Voit halutessasi antaa avointa palautetta tiiviisti vaikuttavuustavoitteen Asuminen ja asuinympäristöt ovat ikäystävällisiä kokonaisuudesta

Tavoitteena tulisi olla myös ikääntyneiden monimuotoisen asumisen mahdollistaminen samassa kiinteistössä lainsäädännöllisesti (huomioiden valvonta), jotta ikääntyneen ei tarvitsisi muuttaa palvelutarpeen kasvaessa nykyisestä palveluasumisesta tehostettuun palveluasumiseen.

Iäkkäiden palveluja on uudistettu sisällöllisesti ja rakenteellisesti varmistaen iäkkäille heidän tarvitsemansa hyvinvointia, toimintakykyä ja terveyttä edistävä laadukas hoito ja huolenpito

Alatavoite on hyvä tällaisenaan

Asiakas- ja palveluohjauksessa sekä palveluissa on varmistettu palveluintegraatio, oikea-aikaiset, turvalliset ja tarpeenmukaiset palvelut ja kustannusvaikuttavien palvelujen järjestämisen. Hyvinvointia ja terveyttä edistävä neuvontatyö on osa ohjausta.

Alatavoite on hyvä tällaisenaan

Kotiin annettavissa palveluissa on käytössä akuuttihoito, kuntoutuksen ja omaishoidon toimintamallit, uusia teknologioita hyödynnetään, palvelut toimivat ympärivuorokauden ja toiminnanohjaus-järjestelmät tukevat johtamista ja henkilöstön joustavaa kohdentamista asiakkaiden palvelutarpeen mukaan.

Alatavoite on hyvä tällaisenaan

Kotona asuminen ja asuinympäristöt ovat toimivia ja turvallisia sekä muuttuvat tarpeen mukaan ja lisäävät iäkkään osallistumismahdollisuuksia myös tulevaisuudessa.

Alatavoite on hyvä tällaisenaan

Ekologisesti kestävä käytännöt ovat osa palvelujärjestelmää

Alatavoite on hyvä tällaisenaan

Kehitetään edelleen asiakas- ja palveluohjausta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä toimintakyvyn tukemisen näkökulmasta ja vastataan asiakkaan yksilöllisiin palvelutarpeisiin.

Toimenpide on hyvä tällaisenaan

Kehitetään edelleen omavalvontaa ja laatuindikaattoreita sekä juurrutetaan hyviä toimintakäytänteitä.

Toimenpide on hyvä tällaisenaan

Tuetaan kotona-asumista kehittämällä ja ottamalla käyttöön integroituneita toimintamalleja, joissa teknologiat ovat osa palveluekosysteemiä.

Toimenpide on hyvä tällaisenaan

Laatuindikaattorien, mittareiden ja laatutasojen edelleen kehittäminen

Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni

Ekologinen kestävyysajattelu juurrutetaan palvelujen suunnitteluun ja käytäntöön niin, että taloudellinen ja aineellinen toiminta sopeutetaan luonnon kestokykyyn

Toimenpide on hyvä tällaisenaan

Kehitetään ja otetaan käyttöön toimintamalleja, jotka parantavat henkilöstön saatavuutta ja riittävyttä iäkkäiden palveluissa.

Toimenpide on hyvä tällaisenaan

- **Palvelujen riittävyyden ja henkilöstön saatavuuden parantamiseksi arvioidaan ainakin seuraavat toimenpiteet:**
  - **Kiertävien perhehoitajien lisääminen kotona asumisen tueksi**
  - **Perhehoidon lisääminen niiden asiakkaiden osalta, joille se on sopiva palvelumuoto**
  - **Hoiva-avustajia hyödyntäminen niiden asiakkaiden osalta, joiden palvelutarpeisiin heidän osaamisellaan voidaan vastata**
  - **Kansainvälisen rekrytoinnin hyvien käytäntöjen arvioiminen ja levittäminen**
  - **Sijaisjärjestelyjä koskeva kehittäminen**

Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Voit halutessasi antaa avointa palautetta tiiviisti vaikuttavuustavoitteen Palvelut toteutetaan sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla kokonaisuudesta

Tavoite ”Laatuindikaattorien, mittareiden ja laatutasojen edelleen kehittäminen” on kielellisesti eri muodossa kuin kaikki muut tavoitteet. Mitä tarkoittaa laatutasojen kehittäminen? Voisiko olla ”Kehitetään edelleen kansallisia laatuindikaattoreita ja mittareita sekä määritellään laatutasot”.

Henkilöstön riittävyys ja saatavuus ovat edellytys sille, että palveluja ylipäänsä voidaan tuottaa, laadukkaiden palveluiden tuottaminen vaatii lisäksi henkilöstön pysyvyyttä. Tavoitteessa ”Palvelujen riittävyyden ja henkilöstön saatavuuden parantamiseksi arvioidaan ainakin seuraavat toimenpiteet...” pelkkä arviointi ei riitä vaan esitetyt toimenpiteet on toteutettava 2023-2027 aikana. Kansainvälistä rekrytointia tulee helpottaa, jotta se on käytettävissä oleva vaihtoehto myös

pienemmille toimijoille. Mitä tarkoitetaan ”Sijaisjärjestelyjä koskeva kehittäminen” toimenpiteellä? Tätä ei ole avattu taustassa.

Mikä tarkemmista tavoitteista ja toimenpiteistä on mielestäsi erityisen tärkeä vuoteen 2030 mennessä?

Kaikki henkilöstön saatavuuteen ja riittävyteen sekä työhyvinvoinnin ylläpitoon tähtäävät toimenpiteet ovat ensisijaisen tärkeitä. Lakimuutos hoivan mitoitukselta / kotihoidon henkilöstömäärästä ei tuo yhtään rekrytoitavaa hoitajaa lisää eikä mitoitusluku perustu näyttöön. Laadukasta palvelua voidaan tuottaa mitoituksella pienemmällä osaavalla henkilökunnalla ja toisaalta suurikaan joukko työhönsä sitoutumatonta henkilökuntaa ei takaa hoidon laatua. Valitettavasti mitoituslaki on edelleen heikentänyt asiakkaiden palveluun pääsyä. Ratkaisut henkilöstöpuutteisiin löytyvät eri ammattiryhmien (esim. hoiva-avustajat) joustavasta käytöstä hoivassa ja kotihoidossa sekä työhyvinvoinnin parantamisesta.

Osio 4: Mitä mahdollisuuksia väestön ikääntyminen tuo ja kuinka mahdollisuuksia voitaisi hyödyntää?

Pidentynyt toimintakykyisten vuosien aika mahdollistaa työssä käymisen entistä pitempää sekä työelämän jälkeen ikääntyneiden aktiivisen osallistumisen yhteiskunnassa kuluttajina, informaalisien avun antajina (esim. lastenlasten hoito), formaalisien avun antajina (omaishoitajina) sekä vapaaehtoisina. Näiden mahdollisuuksien edistäminen on tärkeää sekä ikääntyneen että läheisten /muiden kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta, mutta myös taloudellisesta näkökulmasta.

Väestön ikääntyessä liikenneturvallisuus paranee ja asuinalueiden rauhallisuus/turvallisuus lisääntyy.

Osio 5: Pohdi vielä lopuksi, mitkä olisivat iäkkäiden asioiden osalta tärkeimmät kehitettävät asiat hallituskauden 2027-2031 aikana?

Vielä hallituskaudella 2027-2031 on tehtävä toimenpiteitä henkilöstön saatavuuden parantamiseksi. Yhteiskunnallinen keskustelu vanhusten hoidon huonoista puolista vähentää alalle hakeutuvien määrää ja samanaikaisesti nykyisestä henkilöstöstä suuri määrä eläköityy. Alan houkuttelevuuden eteen on tehtävä toimenpiteitä.

Mobiilipalveluita tulee edelleen kehittää siten, että heikkokuntoisetkin ikääntyneet saavat apua tarvittaessa.

Teknologia tulee yleistymään kaikissa yhteiskunnan toiminnoissa (esim. teatteri- tai bussilipun osto, pankkipalvelut, lääkärin etävastaanotto). Vaikka enenevässä määrin ikääntyneet ovat tottuneet teknologian käyttöön tulee elinkaaren loppupäässä väistämättä osalle ikääntyneistä toiminnanvajeita, jotka estävät teknologian käytön (muistisairaus, näkökyky, yms.). On huolehdittava, että kaikki, jotka ohjauksella pystyvät käyttämään digipalveluita käyttävät niitä, mutta myös säilytettävä läsnäolopalvelut niille, jotka eivät siihen enää kykene.

Esteettömän asumisen mahdollistamiseen tulee edelleen panostaa sekä rakennus vaiheessa että asuntojen korjausten (esim. hissi) tukemisella.

Osio 6: Mitä muita asioita haluaisit nostaa periaatepäätöksen kokonaisuudesta?

Kuvailulehden tiivistelmässä olisi parempi nostaa esiin tässä dokumentissa esitetyt vaikuttavuustavoitteet eikä alkuperäisiä, koska se sekoittaa lukijaa, alkuperäisten tavoitteiden termejä (esim. ennaltaehkäisy ja palveluiden yhdenvertaisuus) kun ei enää sellaisenaan ole dokumentissa esitetyissä vaikuttavuustavoitteissa kukkakuviossa 1 tai sivun 15 luettelossa.

Espoon kaupunki - Vanhusten palvelut